

Forsvarsdepartementet
Postboks 8126 Dep
0032 Oslo

FORSVARSDEPARTEMENTET	
SAK NR. 07/02982-	48
05 SEPT 2008	
ARKBET:	662.9 -språk
KASSERES 5 ÅR	
KASSERES 30 ÅR	
BEVARES	

Vår sak nr: 1064/08 gv Arkivnr: 729
Deres ref: 2007/02982-25/FD I 4 JUR/HJA

Dato: 04.09.2008

FORSLAG OM ENDRINGER I FORSVARSPERSONELLOVEN - HØRING

Norsk tjenestemannslag (NTL) er det største fagforbundet innenfor statlig sektor. Innenfor Forsvaret organiserer vi sivilt tilsatte og vervede til internasjonale operasjoner. Gruppen av vervede har økt de siste åren. Denne gruppen er særlig risikoutsatt i internasjonale operasjoner, og i tillegg kommer de av flere grunner økonomisk dårlig ut ved skade/sykdom. NTL er derfor svært opptatt av at ordningene må bedres for forsvarspersonell som skades i internasjonale operasjoner.

NTL ser at dagens system er spesielt svakt for personell som rammes av psykiske belastningslidelser etter deltakelse i internasjonale operasjoner. Det er gledelig at regjeringen nå vil sette inn helt avgjørende tiltak, slik som det foreliggende forslaget fra departementet. Det er også positivt at både departementet og Forsvaret er engasjert i få til gode ordninger, noe som også vitner om økt kunnskap om skadene/sykdommene som denne personellgruppen i dag utsettes for.

Tjenestegjøring i internasjonale operasjoner innebærer et spesielt arbeidsforhold. Uansett hvilke forberedelser og foranstaltninger arbeidsgiver gjør, ligger det i tjenestens natur at det vil inntreffe hendelser som arbeidsgiver ikke har mulighet til å skåne arbeidstakerne fra. Forsvarspersonellet påtar seg, og i økende grad beordres til, oppdrag med risiko for alvorlig skade/sykdom. Den forhøyede risikoen må "utlignes", slik at også skadde/syke veteraner sikres tilfredsstillende økonomisk. NTL mener dette må skje gjennom regulering i egen lov, slik departementet foreslår.

NTL er blant de organisasjonene som har stått bak et forslag om en pensjonsordning for skadde etter internasjonale operasjoner. Sentralt for oss i denne sammenhengen er at vi ønsker en ordning som *i tilstrekkelig grad kompenserte for inntekstbortfall* (herunder tatt hensyn til at de skadde gjerne er unge og med relativt lav inntekt), at ytelsen gis *tilbakevirkende kraft* slik at også de gamle sakene kan finne sin løsning og at ytelsen kan gis *løpende* for å gi en best mulig økonomisk sikring.

NTL ser at departementets forslag om en lovfestet objektiv erstatning som gis tilbakevirkende kraft og kan gis som løpende ytelse, i all hovedsak svarer på NTLs krav. Vi gir derfor i hovedsak vår tilslutning til forslaget. Vi har likevel enkelte kommentarer, og i tillegg ønsker vi å involveres i arbeidet med utforming av forskriften – der mye av innholdet i lovbestemmelsene skal utformes.

Forslaget om å lovfeste et objektivt ansvar innebærer en vesentlig forbedring av det erstatningsrettslige vern for personell som deltar i internasjonale operasjoner. Ved at ansvarsgrunnlaget lovfestes - og gjøres objektivt – vil de berørte være sikret på en langt bedre måte enn i dag. Forslaget innebærer at regelverket, som i dag er fragmentert og skjønnsmessig hva ansvarsgrunnlaget gjelder, blir mer oversiktlig og avklart.

Forslaget innebærer også at det ikke settes noen begrensninger for hvilke skader eller sykdommer som skal gi grunnlag for erstatning. Også dette er en vesentlig forenkling i forhold til gjeldende regler om yrkesskade i lov om folketrygd og lov om yrkesskadeforsikring. I tillegg innebærer dette en utvidelse av dekningsområdet i forhold til det som antas å være rettstilstanden i dag.

NTL mener at et overordnet prinsipp for alt personellarbeid som gjøres i forbindelse med tjeneste i internasjonale operasjoner må være at *den ansatte på smidigst mulige måte tilbakeføres til det sivile norske samfunn etter endt tjeneste*. Dette må prege innholdet i den foreslått retten til ett års oppfølging, men også være avgjørende i utvelgelsesprosessene. Et krav om at vervede enten har jobb eller studieplass før de får reise ut, vil være ett bidrag til dette.

Årsakssammenheng

Når det gjelder kravet til årsakssammenheng skriver departementet, side 49 i høringsnotatet, at det er ønskelig å foreslå et årsakskrav som er mildere enn yrkesskadeforsikringsloven. Departementet synes imidlertid å ha oversett at for yrkessykdommer har lov om yrkesskadeforsikring en omvendt bevisbyrde i favør av arbeidstaker, se lovens § 11 andre ledd.

I siste avsnitt på side 49 skriver departementet at et minimumskrav er at tjenestegjøringen *kan* ha ført til skaden eller sykdommen. NTL mener dette er en riktig linje å legge seg på, men ser ikke at det er tilstrekkelig grunnlag for en slik tolkning i departementets forslag til lovtekst. Vi foreslår derfor at denne formuleringen lovfestes.

I tillegg bør lovforarbeidene presisere at tvilsrisikoen for at skaden eller sykdommen kan skyldes andre årsaker ligger på staten. Dette vil bedre personellets rettsikkerhet og trygghet, forenkle regelverket ytterligere og være prosessbesparende. NTL mener at hvis personellet kan dokumentere at de kan ha vært utsatt for hendelser eller sykdom som kan ha sammenheng med tjenesten bør det være opp til staten å dokumentere at den reduserte ervervsevne likevel kan skyldes andre – og utenforliggende årsaker.

Dette er særlig viktig i de sakstyper dette gjelder nettopp fordi arbeidstaker, som allerede er syk eller skadet, i ettertid kan ha betydelige problemer med å innhente dokumentasjon fra det sted hvor tjenestegjøringen fant sted. Staten har en selvstendig plikt til å sørge for at sakene blir tilstrekkelig opplyst. Det vil som regel også være langt enklere for staten å innhente nødvendig dokumentasjon fra tjenestestedet og behandlende leger mv. Av den grunn bør det også være staten – ikke arbeidstaker - som bør pålegges bevisbyrden dersom det gjøres gjeldende at skaden eller sykdommen ikke kan ha sammenheng med tjenestegjøringen.

Her er det også av betydning at Forsvaret foretar en utvelgelsesprosess før utsending. Disse ansatte skal dermed presumptivt være frisk – og sannsynligheten for at skaden/sykdommen har sammenheng med tjenesten er derfor stor.

Tilbakevirkende kraft og foreldelse

Det er positivt – og nødvendig – at det foreslås å gi erstatningsbestemmelsene tilbakevirkende

kraft. Både Forsvaret og staten som ansvarlig arbeidsgiver, men ikke minst det personellet som allerede er rammet av psykiske belastningsskader, har behov for å få avklart sine saker. På denne måten vil de oppnå en tilnærmet lik behandling som de med nye skader.

De skadetyperne departementet særlig tar sikte på å hjelpe med forslaget, er bl.a. karakterisert ved at de kan vise seg mange år etter at selve den/de hendelsene som forårsaket skaden skjedde. Det vil derfor ikke være tilfredsstillende at tidspunktet for når skaden ble påført skal være utgangspunktet for beregning av foreldelse.

I stedet bør det fremgå at det ikke løper foreldelse på skader som er *meldt* arbeidsgiver, sml. her yrkesskadeforsikringslovens § 15 tredje ledd som har en tilsvarende bestemmelse.

NTL mener at dette også må gjelde for krav som har oppstått før endringene trer i kraft, jfr. departementets forslag om å gi reglene tilbakevirkende virkning.

Erstatningsutmålingen

NTL støtter departementets forslag om å lage en erstatningsutmålingsordning som gjør det mulig med løpende ytelser. Den enkelte erstatningsberettigete må motta rådgivning mht. konsekvenser ved valg av hhv. engangsutbetaling eller løpende ytelser. NTL legger til grunn at den enkelte etter departementets forslag vil stå fritt til selv å velge ytelsesform.

Det generelle nivå for erstatningsutmålingene vil avklares i forskriften. NTL mener forarbeidene må angi prinsippene for valg av nivå. De gamle sakene vil delvis være omfattet av ulike ordninger. NTL anbefaler at utmålingen i størst mulig grad bidrar til likebehandling av de skadde/syke, og dermed bidrar til å utligne de ulikhetene som tidligere ordninger har opprettet. Eksisterende rettigheter bør i størst mulig grad bakes inn i det nye regelverket.

Med hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Turid Lilleheie
Forbundsleder

Guro Vadstein
Forbundssekretær